

دیپلماسی - فناوری بشردوستانه و کمیته بین‌المللی صلیب سرخ

فناوری، تحول دیجیتال و اقدام بشردوستانه

با توسعه روزافزون هوش مصنوعی و دیگر فناوری‌های نوین، ابزارهای دیجیتال باعث تحول در جامعه شده و قدرت و اثرگذاری شرکت‌های فناوری نیز با رشد همراه است. این روندها هم به صورت مثبت و هم منفی، نحوه زندگی و تعامل مردم را -از سطح جهانی تا محلی- تغییر می‌دهند.

فناوری همچنین چگونگی جنگ را تغییر می‌دهد. دولت‌ها میلیاردها دلار بر روی ظرفیت‌ها و توانمندی‌های دیجیتال و سایبری نیروهای مسلح خود سرمایه‌گذاری می‌کنند که پیامدهایی قابل توجه بر ایمنی، کرامت و تاب‌آوری افراد متأثر از مخاصمات مسلحانه و دیگر خشونت‌ها بر جای می‌گذارند. فناوری‌های نوین فرصت‌هایی ایجاد می‌کنند، اما چالش‌ها و معضلاتی را نیز بر اقدامات بشردوستانه تحمیل می‌کنند که باید به طور منسجم، فوری و مسئولانه مورد رسیدگی و توجه قرار گیرند.

دیپلماسی - فناوری (Techplomacy) بشردوستانه چیست؟

«دیپلماسی - فناوری» یا دیپلماسی در حوزه فناوری در کمیته بین‌المللی صلیب سرخ به تلاش‌هایی اشاره دارد که به منظور ایجاد و حفظ روابط با تصمیم‌گیرندگان، صاحب‌نظران و دیگر دست‌اندرکاران حوزه فناوری انجام می‌شوند. هدف این است که این افراد ترغیب شوند در راستای منافع مردم آسیب‌دیده از مخاصمات و دیگر خشونت‌ها، بر اساس حقوق بین‌المللی بشردوستانه و چهار اصل بشردوستی، بی‌غرضی و بی‌طرفی و استقلال عمل نمایند. بدین منظور، ما با شرکت‌های فناوری و گروه‌های آنلاین، و همچنین مقامات ملی، نهادها و موسسات چندجانبه، نیروهای نظامی، گروه‌های مسلح و دیگر سازمان‌های بشردوستانه تعامل و ارتباط داریم.

دست‌آورد ما چه خواهد بود؟

فعالیت کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در حوزه دیپلماسی-فناوری دو هدف کلی و بهم‌پیوسته دارد:

۱. **محافظت از مردم در فضای دیجیتال:** می‌خواهیم از فناوری برای حفاظت و افزایش ایمنی، کرامت و تاب‌آوری افراد آسیب‌دیده در مخاصمات و دیگر خشونت‌ها استفاده نموده و در عین حال خطرات ناشی از آن را هم در زندگی واقعی و هم در فضای آنلاین کاهش دهیم.
۲. **تاثیرگذاری بر دولت‌ها، شرکت‌های فناوری و دیگر نهادها، به گونه‌ای که خطرات و الزامات خاص استفاده از فناوری‌های دیجیتال در جنگ و دیگر مخاصمات را مورد توجه و رسیدگی قرار دهند.** همچنین این نهادها را ترغیب می‌کنیم که حقوق بین‌المللی بشردوستانه و دیگر قوانین بنیادین را در راستای حفاظت از مردم متأثر از مخاصمات حمایت نمایند.
۳. **تقویت و حفاظت از اقدامات اصولی بشردوستانه در فضای دیجیتال:** تلاش می‌کنیم فعالیت‌های سایبری را در چارچوب وظایف قانونی خود اصلاح، تقویت و حفظ نماییم، که این امر بخشی از تعهدمان به فعالیت اخلاق‌مدارانه در فضای دیجیتال و همسو با اصول بشردوستی، بی‌طرفی، بی‌غرضی و استقلال است.

کمیته بین‌المللی صلیب سرخ چگونه دیپلماسی-فناوری را در فعالیت‌های خود می‌گنجاند؟

در طول یک دهه گذشته، ما در ظرفیت‌سازی برای توجه به ابعاد عملیاتی، حقوقی، اخلاقی و سیاستی تحول دیجیتال سرمایه‌گذاری کرده‌ایم و از منظر بشردوستانه به مباحث دیجیتال خارج از سازمان خود پرداخته‌ایم.

مثال‌هایی از اینکه چگونه دیپلماسی-فناوری بخشی از کار ما شده عبارتند از:

- **ارتباط و گفتگو با دست‌اندرکاران اصلی:** ما فعالانه در مذاکرات/مباحث چندجانبه در خصوص حفاظت از داده‌ها، اطلاعات مضر، حقوق بین‌المللی بشردوستانه (IHL)، سامانه‌های تسلیحاتی خودگردان، و کاربردهای نظامی هوش مصنوعی حضور داریم.
- **چارچوب‌های هنجاری:** با افزایش روزافزون استفاده از فناوری‌های دیجیتال در مخاصمات مسلحانه، باید برخی از هنجارها و استانداردها را تقویت نموده (مثلاً قوانینی برای هکرها)، و برخی دیگر را ایجاد نماییم (به طور مثال نشان‌های دیجیتال صلیب سرخ، هلال احمر و کریستال سرخ).
- **دفتر نمایندگی فضای سایبری کمیته بین‌المللی صلیب سرخ:** این دفتر نمایندگی به عنوان بستر آزمایشی امن برای تحقیق و توسعه در زمینه سیاست‌ها، روش‌های کاری و قوانین حوزه‌ی دیجیتال در سال ۲۰۲۲ در لوکزامبورگ افتتاح گردید. این دفتر در نظر دارد افراد و گروه‌های مرتبط را گردهم آورده و ظرفیت‌هایی در حوزه امنیت سایبری ایجاد نماید.
- **حضور در سیلیکون ولی:** کمیته بین‌المللی صلیب سرخ از اکتبر ۲۰۱۸ به منظور ایجاد ارتباط و تعامل پیرامون توسعه، راه‌اندازی و تنظیم فناوری‌های دیجیتال در حوزه بشردوستانه یک نماینده در منطقه خلیج سانفرانسیسکو مستقر نموده است.
- **پژوهش:** کمیته بین‌المللی صلیب سرخ به منظور بررسی و تحقیق پیرامون موضوعاتی از قبیل اطلاعات مضر، سیاست امنیت سایبری و دیجیتال، اخلاق و مقررات و امنیت سایبری و حفاظت از داده‌ها در اقدامات بشردوستانه با چندین موسسه آکادمیک همکاری و تعامل دارد.

پیام‌های مهم ما کدامند؟

- **خطاب به دولت‌ها - قوانین همچنان در حوزه فضای سایبری اعمال می‌شوند.** کمیته بین‌المللی صلیب سرخ از دولت‌ها می‌خواهد که حقوق بین‌المللی بشردوستانه را به گونه‌ای تفسیر و اعمال کنند که از غیرنظامیان، زیرساخت‌های غیرنظامی و داده‌های غیرنظامی هم به صورت آنلاین و هم آفلاین محافظت شود. بر مبنای حقوق بین‌المللی بشردوستانه همان محدودیت‌هایی که برای سلاح‌ها، ابزارها و روش‌های جنگی در دنیای فیزیکی اعمال می‌شوند در عملیات سایبری نیز حاکم هستند.

- **خطاب به هکرهای غیرنظامی** - حتی جنگ‌های سایبری هم محدودیت دارند. فناوری‌های دیجیتال به افراد، گروه‌ها و شرکت‌های آشنا و مسلط به تکنولوژی قدرت می‌دهد که در مخاصمات به طرف مقابل آسیب وارد کنند. کمیته بین‌المللی صلیب سرخ از هکرها می‌خواهد که حقوق بین‌المللی بشردوستانه را رعایت نمایند، و به دولت‌ها یادآوری می‌کند که نباید آگاهانه اجازه دهند قلمرو حاکمیتی آنها برای اقدامات غیرقانونی بین‌المللی مربوط به فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات مورد استفاده قرار گیرد.
 - **خطاب به شرکت‌های فناوری** - موضوع مرگ و زندگی است. کمیته بین‌المللی صلیب سرخ از شرکت‌های فناوری می‌خواهد که درک بهتری از پیامدهای منفی و مثبت توسعه، استقرار و استفاده فناوری‌های دیجیتال بر زندگی مردمی که درگیر مخاصمات هستند، داشته باشند و همچنین محدودیت‌هایی که این پیامدها بر توانایی سازمان‌های بشردوستانه در انجام وظایف قانونی آنها ایجاد می‌کنند را مورد توجه قرار دهند.
 - **خطاب به جامعه مدنی، دانشگاهیان و سازمان‌های بشردوستانه** - همکاری ایجاد کنید. این گروه‌ها در ارتقاء رویکردی اخلاقی و انسان‌مدارانه به دیجیتالی‌سازی کمک‌های بشردوستانه نقشی حیاتی ایفا می‌کنند، و می‌توانند به دولت‌ها و بخش خصوصی یادآور شوند که باید برای کمک به مردم آسیب‌دیده از مخاصمات، فضای دیجیتالی امن فراهم شود.
 - **خطاب به همه** - اطلاعات مضر عواقب واقعی برای مردم و نهادها دارد. بر اساس حقوق بین‌المللی بشردوستانه هرگونه ترغیب دیگران به تخطی از قوانین (از جمله جرائم جنگی) چه آنلاین و چه آفلاین ممنوع است. همچنین هرگونه اقدام یا تهدید به خشونت با هدف گسترش وحشت در بین غیرنظامیان یا تحریک خشونت علیه سازمان‌ها یا کارکنان امور بشردوستانه ممنوع است. کمیته بین‌المللی صلیب سرخ از دولت‌ها و طرفین درگیر در مخاصمات می‌خواهد که در کارزارهای دروغ‌پراکنی یا دیگر عملیات مشابه شرکت نکنند و از فعالیت‌های سازمان‌های بشردوستانه در برابر هرگونه تهدید از سوی نهادها و شرکت‌های خصوصی محافظت نمایند.
- کمیته بین‌المللی صلیب سرخ اصول بنیادین نهضت بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر را همچون راهنما و ابزاری حیاتی برای عبور از معضلات ناشی از فناوری و دیجیتالی‌سازی مورد تایید قرار می‌دهد. بشردوستی، بی‌غرضی، بی‌طرفی و استقلال باید چراغ راه رویکرد مسئولانه و حرفه‌ای ما در استفاده از ابزارهای دیجیتال باشند، به گونه‌ای که حقوق و کرامت مردم حفظ شود. دولت‌ها و دیگر دست‌اندرکاران باید به حفاظت و حمایت از اقدامات بشردوستانه اصولی تداوم بخشند.

اسناد بالادستی عمومی کمیته بین‌المللی صلیب سرخ

حفاظت از غیرنظامیان در برابر تهدیدهای دیجیتالی در جریان مخاصمات مسلحانه: پیشنهاداتی به دولت‌ها، جنگ‌طلبان، شرکت‌های فناوری و سازمان‌های بشردوستانه (سپتامبر ۲۰۲۳)

ارائه به پیمان جهانی دیجیتال (آوریل ۲۰۲۳)

حقوق بین‌المللی بشردوستانه و عملیات سایبری در جریان مخاصمات مسلحانه (خلاصه مقاله) (مارس ۲۰۲۳)

دیجیتالی‌سازی نشان‌های صلیب سرخ، هلال احمر و کریستال سرخ: مزایا، خطرات و راه‌حل‌های احتمالی (اوت ۲۰۲۳)

حقوق بین‌المللی سایبری در عمل: ابزار تعاملی

دفترچه راهنما حفاظت از داده‌ها در اقدام بشردوستانه (ویرایش دوم: مه ۲۰۲۰)

حقوق بین‌المللی بشردوستانه و عملیات سایبری در جریان مخاصمات مسلحانه (گزارش وضعیت) (نوامبر ۲۰۱۹)

دیگر منابع

معضلات دیجیتالی: پروژه چندرسانه‌ای جامع

دیجیتاریوم (DigitHarium): انجمنی جهانی برای بحث و مناظره در خصوص تحول دیجیتال در حوزه بشردوستانه

وبلاگ حقوق بشردوستانه و سیاست گذاری

- قربانی/بازمانده-محوری، حفاظت از داده و گردآوری منبع باز در مسئولیت پذیری: درس‌هایی از IIIM-Syria (مکانیسم بین‌المللی، بی‌غرضی، بی‌طرفی و استقلال) (ژانویه ۲۰۲۴)
 - بازی کودکان نیست: حفاظت از داده‌های کودکان در اکوسیستم‌های هوش مصنوعی بشردوستانه (دسامبر ۲۰۲۳)
 - هشت قانون برای هکرهای غیرنظامی در جریان جنگ و چهار الزام برای دولت‌ها برای مهار آنها (اکتبر ۲۰۲۳)
 - به سوی درک مشترک: کاربرد اصول ثابت حقوق بین‌المللی بشردوستانه در عملیات سایبری (مارس ۲۰۲۳)
 - بازگشت به اصول با چرخش دیجیتال: اصول بشردوستانه و معضلات عصر دیجیتال (فوریه ۲۰۲۳)
 - حفاظت از سازمان‌های بشردوستانه در برابر تهدیدات دیجیتال (اکتبر ۲۰۲۲)
- اطلاعات مضر، اطلاعات نادرست، دروغ پراکنی و نفرت پراکنی در مخاصمات مسلحانه و دیگر خشونت‌ها، کمیته بین‌المللی صلیب سرخ، ژنو، ۲۰۲۱

وبسایت کمیته بین‌المللی صلیب سرخ

- دفتر نمایندگی فضای سایبری
 - اطلاعات نادرست، دروغ پراکنی و نفرت پراکنی (پرسش و پاسخ)
 - فناوری‌های نوین و جنگ
- حقوق جنگ: غیرنظامی‌سازی و عملیات دیجیتال، روندی خطرناک (آوریل ۲۰۲۳)
- سیاست فناوری: چه زمانی شرکت‌های فناوری دیجیتال ممکن است در جنگ مورد هدف قرار گیرند؟ (اکتبر ۲۰۲۳)

برای اطلاعات بیشتر با ما در تماس باشید

فیلیپ اشتول، نماینده ارشد دیپلماسی-فناوری: pstoll@icrc.org
عبدالا محمد سعید، رئیس دفتر نمایندگی کمیته بین‌المللی صلیب سرخ، مسقط: amohamed@icrc.org
عبدالله ال بادی، مشاور امور بشردوستانه: aalbadi@icrc.org

ما اغلب با همکاری شرکای خود در صلیب سرخ و هلال احمر به مردم متأثر از مخاصمات مسلحانه و دیگر خشونت‌ها در سراسر جهان کمک می‌کنیم و هر چه در توان داریم برای محافظت از جان و کرامت آنها و کاهش درد و رنج‌شان انجام می‌دهیم. ما همچنین با ترویج و تقویت حقوق بشردوستانه و دفاع از اصول بشردوستانه جهانی به دنبال جلوگیری از سختی‌ها هستیم.